

U Z N E S E N I E

*Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **EOS KSI Slovensko, s.r.o.**, so sídlom v Bratislave, Údernícka č. 5, IČO 35 724 803, zastúpenej advokátskou kanceláriou **TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o.**, so sídlom v Bratislave, Údernícka č. 5., proti žalovanému **P. G.**, naposledy bývajúcemu v T., t.č. na neznámom mieste zastúpenému opatrovníčkou **H. B.**, pracovníčkou **O.**, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného **Spotrebiteľského združenia OSA**, so sídlom v Bratislave, Fedinova 9, IČO: 42 260 086, zastúpeného advokátskou kanceláriou **HKP Legal, s.r.o.**, so sídlom v Bratislave, Sasinkova 6, v mene a na účet ktorej koná advokát **Mgr. Peter Kubovič.**, o zaplatenie **104,83 Eur**, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 5 C 95/2012, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. júla 2012, sp. zn. 9 Co 170/2012, takto*

r o z h o d o l :

*Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. júla 2012, sp. zn. 9 Co 170/2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.*

O d ô v o d n e n i e

*Okresný súd Topoľčany rozsudkom z 30. apríla 2012, č.k. 5 C 95/2012- 32 **uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 97,13 Eur**, s úrokom z omeškania 9,5 % ročne zo sumy 89,10 Eur od 27.1.2007 do zaplatenia, a náhradu trov konania v sume 74,12 Eur na účet právneho zástupcu žalobkyne, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol.*

*Dospel k záveru, že žaloba je **v prevažnej časti dôvodná**, lebo výsledkami vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalovaný nesplnil záväzok, ktorý mu vyplýval z úverovej zmluvy z 31. augusta 2006 spočívajúci vo vrátení plnenia (poskytnutého úveru) v sume 89,10 Eur, úroku z omeškania v sume 8,03 Eur. **V časti týkajúcej sa zmluvnej pokuty v sume 7,70 Eur** považoval žalobu na bezdôvodnú, lebo dojednanie o zmluvnej pokute obsiahnuté v prílohe úverovej zmluvy považoval za neplatné (pre ich nezrozumiteľnosť bližšie špecifikovanú v odôvodnení rozsudku). Úroky z omeškania určil so zreteľom na dobu, kedy sa*

žalovaný dostal do omeškania s úhradou splátok, následkom čoho došlo k predčasnej splatnosti úveru ku dňu 26.1.2007; žalovaný sa od 27.1.2007 dostal do omeškania s úhradou istiny vo výške 89,10 Eur.

Krajský súd v Nitre uznesením z 31. júla 2012, sp. zn. 9 Co 170/2012 odvolanie vedľajšieho účastníka na strane odporcu (S., ktoré vstúpilo do konania a podalo proti rozhodnutiu prvého stupňa odvolanie) **odmietol** a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že v súdnom spise sa nenachádza žiadne stanovisko žalovaného vyjadrujúce súhlas s týmto odvolaním a vedľajší účastník ani nepreukázal, že by z právneho predpisu vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom, z ktorého dôvodu ho nepovažoval za osobu oprávnenú na podanie odvolania (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal dovolanie vedľajší účastník. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že mu odvolací súd svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že nesprávne odmietol jeho odvolanie a nepredložil otázku Súdnemu dvoru EÚ za účelom výkladu práva Európskej únie. Namietal nesprávne právne posúdenie ustanovení § 93 a § 201 O.s.p., ktoré (sám) v dovolaní podrobne vyložil.

Žalobkyňa navrhla dovolanie vedľajšieho účastníka zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania. V otázke oprávnenia vedľajšieho účastníka na podanie odvolania sa v celom rozsahu stotožnila s argumentáciou odvolacieho súdu uvedenou v odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas osoba oprávnená na tento procesný úkon, skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že (dovolaním) napadnuté uznesenie odvolacieho súdu treba zrušiť.

Keďže predmetom dovolacieho konania je rozhodnutie, ktoré bolo vydané formou uznesenia, prípustnosť dovolania proti nemu je upravená v ustanoveniach § 239 O.s.p. So zreteľom na skutočnosť, že dovolaním bolo napadnuté uznesenie, ktorým bolo odmietnuté odvolanie vedľajšieho účastníka možno konštatovať, že **takéto uznesenie nemožno podriadiť**

pod žiaden z dôvodov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 239 ods. 1, ods. 2 O.s.p. a preto dovolanie podľa tohto zákonného ustanovenia nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania v preskúmvanej veci teda prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. (t.j. ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie inak nie je procesne prípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkom konania znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Medzi takéto práva, patrí nepochybne aj právo na preskúvanie vecnej správnosti prvostupňového rozhodnutia v inštančnom konaní odvolacím súdom na základe včas podaného riadneho opravného prostriedku za predpokladu, že jeho podanie zákon nevyklučuje. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za odňatie možnosti konať pred súdom považuje aj taký postup, keď odvolací súd odmietne odvolanie ako podané neoprávnenou osobou podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p., hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky.

Keďže dovolateľ v predmetnej veci uviedol, že súd mu svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, dovolací súd sa osobitne zamerlal na zistenie, či v konaní došlo k vade vyplývajúcej z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. a dospel k záveru, že k takejto vade v predmetnom konaní došlo.

Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník (§ 201 O.s.p.).

Citované zákonné ustanovenia treba vykladať vo vzájomnej súvislosti s ďalšími ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a so zreteľom na konkrétnu prejednávajúcu vec. V danom prípade treba zohľadniť aj ustanovenie § 93 O.s.p., najmä nové znenie druhého odseku tohto ustanovenia, podľa ktorého sa ako vedľajší účastník môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Citovaným zákonným ustanovením bola do právnej úpravy zavedená druhá skupina, resp. typ vedľajšieho účastníka s účinnosťou od 15. októbra 2008 (zákonom č. 384/2008 Z.z.). Cieľom nového znenia ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. je bezpochyby rozšírenie ochrany práv v prípadoch, v ktorých existuje dôležitý verejný záujem, ktorý by bolo problematické preukazovať zo strany subjektov, ktoré majú (vzhľadom na svoje zameranie alebo predmet činnosti) záujem vstupovať do konaní ako vedľajší účastníci. V praxi ide hlavne o právnické osoby zamerané na ochranu jednotlivcov a skupín pred diskrimináciou, o združenia na ochranu spotrebiteľov a podobne. V rámci tohto druhého typu vedľajšieho účastníctva, (na rozdiel od prvej skupiny vedľajšieho účastníctva, v ktorej musí ísť o hmotnoprávny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania) sa hmotnoprávny záujem na výsledku konania neskúma. Legitimáciu na vstup vedľajšieho účastníka do konania dáva samotný (príslušný) zákon. Sú to aj prípady sporov o ochrane spotrebiteľa, keď na strane spotrebiteľa môže vystupovať právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana spotrebiteľských práv podľa zákona č. 205/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že aj ustanovenie § 201 v podstate **rozlišuje dva typy vedľajších účastníkov**. Prvým je **vedľajší účastník, ktorý v konaní vystupuje popri navrhovateľovi alebo odporcovi v zmysle ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. s rovnakými právami a povinnosťami ako účastník konania (§ 93 ods. 4 O.s.p.)** a druhým (v zmysle nového znenia ustanovenia citovaného zákonného ustanovenia) je **vedľajší účastník, ktorému z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania (napríklad v prípadoch poistenia)**. V druhom z uvedených typov (t.j. ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom konania a vedľajším účastníkom) je vedľajší účastník oprávnený podať odvolanie bez zreteľa na stanovisko účastníka konania, popri ktorom v spore vystupuje, ba aj proti jeho vôli, samozrejme

za predpokladu, že preukáže, že z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania.

V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p. do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov, urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

V predmetnej veci vedľajší účastník vstúpil do konania z vlastného podnetu, a to písomným oznámením o vstupe vedľajšieho účastníka, do konania zo dňa 10. mája 2012.

Pokiaľ odvolací súd odvolanie vedľajšieho účastníka vyhodnotil ako podané neoprávnenou osobou, keď pri svojom rozhodnutí zohľadnil iba druhú vetu ustanovenia § 201 O.s.p. (t.j. že v danom prípade z právneho predpisu nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom) a vyvodil, že nie je dané jeho oprávnenie na podanie odvolania, jeho rozhodnutie nie je správne. Odvolací súd mal správne vyložiť celé ustanovenia § 201 a (pri úvahe o oprávnení vedľajšieho účastníka na podanie odvolania) vychádzať aj z ustanovenia § 93 ods. 2, ods. 4 O.s.p. Odvolací súd v predmetnej veci teda nesprávne aplikoval ustanovenia § 201 O.s.p., keď nezohľadnil jeho súvislosť s ustanovením § 93 ods. 2 O.s.p., kedy sa konania môže zúčastniť popri navrhovateľovi alebo odporcovi ako vedľajší účastník aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv v danej veci podľa zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Vedľajší účastník má rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania, teda má v zásade právo podať odvolanie. Táto procesná legitímácia na podanie odvolania a dovolania je však obmedzená účastníkom, na strane ktorého vystupuje. Oprávnenie podať odvolanie a dovolanie prináleží vedľajšiemu účastníkovi iba vtedy, ak toto oprávnenie má aj účastník, na stranu ktorého sa pripojil. V prípade, že tento účastník nemá procesnú legitímáciu na podanie odvolania, nemôže ju mať ani vedľajší účastník. V opačnom prípade by sa aj vedľajšiemu účastníkovi priznalo viac procesných práv, než má účastník, na ktorého strane vystupuje. Vedľajší účastník môže podať odvolanie aj vtedy, ak odvolanie podal účastník. Ak podá odvolanie len vedľajší účastník, môže ho podať len v tom prípade, ak hlavný účastník s týmto úkonom vyjadri súhlas.

V prípade, že účastník odmietne dať súhlas k odvolaniu vedľajšieho účastníka, je odvolanie vedľajšieho účastníka bez tohto súhlasu právne neúčinné.

Z uvedeného vyplýva, že akýkoľvek úkon v konaní vedľajší účastník vykoná, nesmie byť v rozpore so záujmami hlavného účastníka, na ktorého procesnej strane vystupuje. Z tejto dikcie nemožno jednoznačne odvodiť, že úkon vedľajšieho účastníka s ktorým nesúhlasí hlavný účastník, bude automaticky zo strany súdu zamietnutý. Nasvedčuje tomu dikcia § 93 ods. 4 O.s.p. „posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností“. Z tejto dikcie možno vyvodit', že súd bude úkon vedľajšieho účastníka, s ktorým nevyslovil súhlas hlavný účastník, posudzovať so zreteľom na všetky okolnosti prípadu. Môže sa totiž stať, že takýto úkon bude vlastne hlavnému účastníkovi na prospech, v tom prípade môže súd zvážiť, že takýto úkon vykoná, a to napriek nesúhlasu hlavného účastníka.

Odvolačný súd neskúmal, či žalovaný ako hlavný účastník prejavil súhlas s prejavom vôle podaním odvolania vedľajším účastníkom. Odvolačný súd takýmto prejavom vôle hlavného účastníka nedisponuje a bolo preto úlohou odvolacieho súdu, aby na zistenie stanoviska hlavného účastníka vyzval žalovaného. Pokiaľ tak nepostupoval a odvolačný súd odvolanie vedľajšieho účastníka odmietol, odňal mu možnosť konať pred súdom.

Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie zrušiť.

So zreteľom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : *Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.*

V Bratislave 14. februára 2013

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová